



کانال: یادگیری برتر

@learning\_bartar1401

تهیه کننده: علیرضا اولیاء اردکانی

## درس پنجم به سوی پاکی

در فروشگاه‌های لوازم خانگی همراه هر وسیله یک دفترچه راهنما قرار دارد. این دفترچه شیوه استفاده صحیح از وسیله، راه‌های تمیز کردن آن و حتی برطرف کردن برخی از خرابی‌های ساده را نیز یاد داده است. این دفترچه‌های راهنما را سازندگان آن نوشته‌اند که از هر کس دیگری به آن وسیله آگاه‌تر بوده‌اند. اکنون بیندیشیم؛

چرا سازندگان، دفترچه راهنما را کنار وسیله‌ها قرار می‌دهند؟  
اگر کسانی که می‌خواهند از این وسیله‌ها استفاده کنند، این دفترچه‌ها را کنار بگذارند و به آنها توجه نکنند، ممکن است چه اتفاقی برای وسایل‌شان بیفتد؟

### فعالیت کلاسی

به نظر شما، آیا کسی که ما انسان‌ها را آفریده، برای زندگی سعادتمندانه ما نیز دفترچه راهنما فرستاده است؟

# ۱) چرا خداوند چگونه زندگی کردن را به ما آموخته است؟

خداوند آفریننده ماست و بهتر از هر کسی می داند که چه چیزی برای ما زیان آور و چه چیزی مفید است؛

به همین دلیل، او به ما آموخته است چگونه زندگی کنیم. از چه چیزی دوری کنیم، و به چه کارهایی بپردازیم.

۲) امام رضا علیه السلام درباره علت حلال و حرام بودن

برخی چیزها چه می فرماید؟

امام رضا علیه السلام می فرماید:

خداوند حکیم هر چیزی را که برای سلامتی مردم زیان آور باشد و موجب

هلاکت و نابودی آنان شود، حرام کرده و آنچه را برای سلامتی آنها مفید باشد،

حلال کرده است. <sup>۱</sup>

یکی از مواردی که خداوند ما را به اجتناب و دوری از آنها دستور داده، نجاسات است. رعایت طهارت و

دوری از نجاسات نه تنها موجب سلامتی جسم و روح ما می شود، بلکه مقدمه و شرط قبولی برخی عبادات نیز هست.

۳) رعایت طهارت و دوری از نجاسات چه فایده ای دارد؟

۴) چند نمونه از نجاسات را که در کتاب ذکر شده را نام ببرید

۵) خون چه موجوداتی نجس است؟

۶) چرا باید محل دفع ادرار و مدفوع را با آب شستشو داد؟

در اینجا با شش مورد از نجاسات آشنا می شویم: ۷) چه بخش هایی از بدن سگ و خوک نجس هستند؟

۱- خون: خون در بدن انسان مایع ارزشمندی است که بدون آن، زندگی غیر ممکن است. اما خون

بعد از خارج شدن از بدن نجس محسوب می شود و باید از تماس با آن خودداری کرد. علاوه بر خون انسان،

خون حیواناتی که خون جهنده<sup>۲</sup> دارند نیز نجس است.

۲ و ۳- ادرار و مدفوع: مواد زائد و سمی بدن که خطرناک و بیماری زا هستند، به صورت ادرار و

مدفوع از بدن خارج می شوند. این مواد نجس هستند. به همین دلیل باید محل دفع ادرار و مدفوع را با آب

شست و شو داد. این کار علاوه بر اینکه برای سلامتی ضروری است، برای به جا آوردن نماز، واجب است.

خوب است بدانیم، ادرار و مدفوع حیوانات حرام گوشتی که خون جهنده دارند، مانند گربه و موش نیز

نجس است؛ اما ادرار و مدفوع حیوان های حلال گوشت، مانند گاو و گوسفند نجس نیستند.

۴ و ۵- سگ و خوک: تمام اجزای بدن سگ و خوک (مو، ناخن، پوست و استخوان) و رطوبت های

آن نجس است.

از سگ می توان برای نگهبانی و یا شکار استفاده کرد، ولی باید محل نگهداری آن، دور از محل زندگی

انسان باشد.

۱- علل الشرائع، ج ۲، ص ۵۹۲. \* متن روایت حفظ شود.

۲- حیواناتی که اگر رگ آنها را ببرند، خون با فشار از رگ هایشان خارج می شود.

۸) آیا از سگ می توان برای شکار استفاده کرد؟ امام صادق

علیه السلام در این باره چه می فرماید؟

امام صادق علیه السلام می فرماید:

سگ شکاری را در خانهات نگهداری نکن، مگر اینکه بین تو و او درمی باشد [محل زندگی او جدا

باشد]

۶- شراب: شراب و هر مایع مستی آوری نجس است. قرآن کریم نوشیدن شراب را (چه کم و چه

زیاد) حرام اعلام کرده و یکی از بزرگ ترین گناهان شمرده است.<sup>۱</sup> (۹) قرآن کریم چه عملی را حرام و یکی از بزرگترین گناهان شمرده است؟

## مطهرات

در اینجا با دو مورد از مطهرات، که اشیای نجس شده را پاک می کنند، آشنا می شویم:

۱۰) دو نمونه از مطهرات را نام ببرید؟

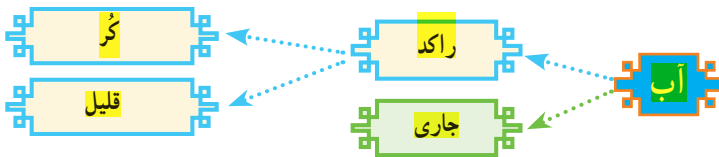
### ۱- آب

۱۱) اقسام آب را نام ببرید؟

یکی از نعمت های ارزشمند خداوند به انسان، آب است. آب سرچشمه زندگانی است بدون آن هیچ موجود زنده ای باقی نمی ماند. خداوند آب را طوری آفریده است که هم پاک است و هم پاک کننده است.

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا<sup>۳</sup> از آسمان، آبی پاک و پاک کننده فرود آوردیم.

آب یا راکد است یا جاری و آب راکد نیز یا کُر است یا قلیل.



۱- بحار الانوار، ج ۶۲، ص ۵۳.

۲- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ: سوره مائده، آیه ۹۰.

۳- سوره فرقان، آیه ۴۸.



۱۲) آب های جاری به چه آبی می گویند؟

آب جاری آبی است که از زمین می جوشد و جریان دارد؛ مانند آب چشمه، قنات و رودخانه. آب باران نیز حکم آب جاری را دارد. ۱۳) آب کر به چه آبی گفته می شود؟

اگر مقدار آب حداقل ۳۸۴ لیتر باشد، به آن آب کر گفته می شود، همانند آب منبع، حوض و استخر که به این مقدار برسد. آب لوله کشی ساختمان ها، حکم آب کر را دارد؛ زیرا به منبع آب شهر یا روستا متصل است که مقدار آن بیش از آب کر است. ۱۴) آب جاری و کر در چه صورتی نجس می شوند؟

آب جاری و کر در برخورد با نجاست، نجس نمی شود. مگر اینکه به وسیله نجاست، رنگ یا بویش تغییری کند؛ مثلاً رنگ خون را به خود بگیرد. ۱۵) آب قلیل به چه آبی می گویند؟

اگر مقدار آب از ۳۸۴ لیتر کمتر باشد، به آن آب قلیل گفته می شود، مانند آب لیوان، پارچ و آفتابه. آب قلیل اگر با چیز نجس برخورد کند، نجس می شود؛ گرچه نجاست اندک باشد، مثل آنکه دزه ای خون در سطل آب بریزد.

## شیوه تطهیر با آب

برای پاک شدن چیزهایی که نجس شده اند، ابتدا باید نجاست را برطرف کنیم، سپس آن را زیر شیر آب بگیریم یا در آب جاری فرو ببریم، به طوری که آب به تمام جاهای نجس شده برسد. نمودار صفحه بعد شیوه تطهیر اشیاء نجس با آب قلیل و کر را نشان داده است:

# شیوۀ تطهیر اشیاء نجس

ظرف

با آب کر یا جاری یک مرتبه آب کشیده شود

با آب قلیل سه مرتبه آب کشیده شود

غیر ظرف

با ادرار نجس شده است

به غیر ادرار نجس شده است  
مثل خون

با آب کر یا جاری یک مرتبه آب کشیده شود

با آب قلیل دو مرتبه آب کشیده شود

با آب کر یا جاری یک مرتبه آب کشیده شود

با آب قلیل یک مرتبه آب کشیده شود

## ۱۶) ظرفی را که سگ لیسیده یا از آن آب خورده است را

چگونه می توان پاک کرد؟

ظرفی را که سگ لیسیده یا از آن آب خورده است، باید ابتدا خاک مال کرد، سپس آن را دو بار شست تا پاک

شود. این ظرف بدون خاک مال کردن پاک نمی شود.

## ۲- زمین

هرگاه کف پا یا کف کفش هنگام راه رفتن نجس شود، اگر راه رفتن را به مقداری ادامه دهیم که آلودگی‌ها برطرف شود، پاک می شود؛ بنابراین زمین یکی از مطهرات است که کف پا و یا ته کفشی را که به واسطه راه رفتن نجس شده باشد، پاک می کند؛ البته با چهار شرط :

اول : خود زمین پاک باشد، دوم : زمین خشک باشد، سوم : عین نجاست، با راه رفتن روی زمین کاملاً

برطرف شود، چهارم : زمین سبزه زار، موکت یا فرش نباشد.

## ۱۷) زمین برای پاک کردن چیز های نجس باید چه شرایطی

داشته باشد؟



گزینه های درست را با علامت ✓ و گزینه های نادرست را با علامت × مشخص کنید :

X	۱- اگر بدن ما با ادرار آلوده شد، کافی است محل آن را با دستمال تمیز پاک کنیم.
✓	۲- ظرف نجس با دو بار آب قلیل ریختن پاک نمی شود.
✓	۳- اگر کف پای ما نجس شده باشد، با راه رفتن روی موکت یا فرش پاک نمی شود.
X	۴- ظرفی را که سگ لیسیده است با دو بار شستن پاک می شود.

۱- اگر بدن انسان با خون نجس شود چگونه می توان آن را تطهیر کرد؟

۲- زمین، چه چیزهایی را می تواند پاک کند؟

۳- برای پاک کردن چیزهایی که نجس شده اند، ابتدا چه باید کرد؟

خودت را امتحان کن